

*Сердюк Наталія Аркадіївна,
доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри політичних наук і права КНУБА
Вангородська Ганна Ігорівна,
викладач кафедри політичних наук і права КНУБА,
адвокат, керівник ЮФ “BLF Group”*

НАУКОВО-ТЕХНОЛОГІЧНІ ПАРКИ – ЯКІСНА УРБАНІЗАЦІЯ ТЕРИТОРІЇ В УКРАЇНІ

Історико-правові закономірності розвитку України як соціальної держави зводилися до: скасування кріпосного права, створення капіталістичних основ держави, значного ривка в індустріалізації господарства, конкуренції на світовій арені, відновлення промисловості більшовиками, проголошення нової економічної політики, плану електрифікації країни, колективізації села й індустріалізації народного господарства, відновлення заводів і фабрик після Другої світової війни, започаткування широкомасштабної урбанізації в Радянській Україні у зв'язку зі зростанням попиту промислових підприємств на робочу силу та ініціативою з масового будівництва житла в 50-і роки XX століття щодо вирішення гострої житлової проблеми, створення промислового потенціалу країни до початку 80-х років XX століття, часткового вирішення проблеми соціально-побутової сфери. Основою державної політики після отримання незалежності у 1991 році стало впровадження приватної власності і ринкових відносин; передача об'єктів соціально-побутового призначення на баланс місцевих бюджетів без формування джерел утримання соціальної інфраструктури; анулювання фондів соціально-побутового розвитку і жебрацька заробітна плата. Підходи сьогодення до формування умов проживання людей в Україні засновані на створеній потужній індустріально-промисловій базі у XX столітті. Відношення суспільства до стандартів життя знаходить свій вияв у системі норм, стандартів якості на виробництві і технологіях, в суспільному житті та об'єктах інфраструктури, а також у рівні їх

дотримання, що задовольняють соціальні потреби та забезпечують соціальні гарантії.

Фактором, який на сьогодні має суттєве значення для цивілізації та змушує замислитися над можливими наслідками у майбутньому, є зріст техногенного тиску на навколишнє середовище [1]. Розвиток індустріальних центрів і великих виробництв супроводжується прискореним зростанням використання корисних копалин, кар'єрів, вирубкою лісів, погіршенням якості земель, скороченням їхньої родючості. Урбанізація та індустріалізація, що призначена нести благо для людини, виявляється для неї бідною, що безжально знищує середовище існування людини і спричиняє нові безпрецедентні раніше хвороби.

У державі, що використовує в своїй діяльності ідеологію соціальної захищеності, перерозподіл новоствореної вартості має здійснюватися з урахуванням розвитку рукотворного середовища проживання, яка забезпечує людині максимальний комфорт існування, забезпечуючи будівництво об'єктів соціально-побутового призначення та розвиток інфраструктури. Рівень і якість життя – наукові категорії, в рамках яких досліджуються забезпеченість і задоволеність населення можливостями та умовами життєдіяльності з точки зору рівня доходів, споживання, житлових умов, умов праці та відпочинку, економічної активності, медичного обслуговування, доступності освіти, пенсійного забезпечення тощо. Основа добробуту в суспільстві – це перш за все рівень доходів і витрат населення, що склалися в державі.

Виробництво повинно виконувати функції елементів, які існують для створення матеріальної бази, використовуваної для підвищення комфорту нашого побуту, а не забезпечення нас мінімальною зарплатою. Капітали, отримані спільними зусиллями, повинні залишатися в країні, а не вивозитися за кордон. Повинно розвернутися повномасштабне будівництво дорожньої інфраструктури, яка буде кращою по всій Україні. Необхідно будувати і модернізувати зони відпочинку, центри здоров'я. Урбанізація, як мегатренд впливу на розвиток сучасної соціальної держави у найближчі десятиліття відкриває можливість будівництва нових міст з новими сучасними функціями, в яких не буде проблем, що

дісталися нам від архітектурних особливостей колишнього містобудування.

Якщо ознайомитися з проектом «Венера» [2], що розроблений групою західних учених, то можна побачити те місто майбутнього, якого гідна цивілізація, що йде шляхом свого гармонійного розвитку. Ідеї вчених вражають своєю грандіозністю, фантастичністю, але разом з тим продуманістю всіх деталей. Прикладом такої цивілізації може стати Сінгапур, який за короткий термін із злиденного села, де немає ніяких ресурсів, перетворився в острів-сад. У таких урбаністичних проектах використовуються дружні до навколишнього середовища технології і передбачено повсюдну роботизацію [3].

Це демонструє те, що технічно цивілізація готова до реалізації цих ідей – потрібна духовність, нова парадигма розуміння світобудови і розуміння свого місця в цьому світі. Сьогодні технології виробництва змінюються, потужності зростають, обсяги виробництва легко можна приводити у відповідність обсягам споживання за допомогою інформаційних технологій. Таким чином, планування і розподіл, проникаючи у виробничий процес, стають його частиною.

Державна соціальна політика України повинна взяти курс на перетворення рукотворного середовища соціуму, що оточує його, у бік впровадження новітніх архітектурних та містобудівних ідей і рішень, що прикрашають і полегшують життя людини, а також спрямованих на модернізацію виробництв, що забезпечує високу комфортність робочого процесу для людини і гармонійну взаємодію цих виробництв із середовищем.

Необхідно активно переходити на **нові технології в освіті**. Вона повинна набути рис індустріальності. Школи варто перетворити на центри, подібні Артеку, які повинні розташовуватися у національних парках або заповідних зонах. У таких центрах можна здійснити концентрацію сучасних технічних засобів, чого не дозволяють зробити наші школи-маломірки, стиснуті житловими і виробничими кварталами. З'явиться можливість розмістити у них зали (лекційні, комп'ютерні, танцювальні, технічні тощо) та ефективно їх використовувати. У таких центрах повинні працювати не лише педагоги, а й вихователі з

позакласної роботи, медики, інженери і фахівці різних напрямів діяльності – це індустрія виховання підростаючого покоління заснована не тільки на теорії, а й на практичному застосуванні.

Викладання необхідно здійснювати в потужних індустріальних центрах нового типу, оснащених матеріально-технічною базою з новітніх зразків, де учень міг би ознайомитися зі складними технічними засобами, активно відпочивати і розвиватися, отримувати якісне харчування та інше забезпечення, необхідне для занять, і перебувати під наглядом лікарів і фахівців. Потрібно розробити нормативи оснащеності таких центрів матеріальною базою, яка оновлюватиметься у разі морального старіння її елементів.

Традиційне сидіння за лекційними столами сьогодні втрачає свій сенс, коли існують інформаційні системи передачі знань, але знання без практики залишаються мертвим вантажем, оскільки практика – критерій істини. Тому шлях вищої освіти – це перетворення навчальних закладів у технопарки (виробництва високих технологій), технічні і наукові міста (наукові центри та виробництва високих технологій, де є зони соціальної сфери та відпочинку). Таке переоснащення має стати метою інвестиційних програм держави, яка намагається реанімувати діюче виробництво, оскільки, належного ефекту розвитку освіти і науки можна досягти лише за умов відповідного фінансування. Це десятки тисяч робочих місць, високі технології, престиж та імідж країни, молода еліта нації, її майбутнє.

Визначено, що основним пріоритетом держави у формуванні найважливіших людських цінностей, з позицій соціально-економічного розвитку, є вища школа – центр науки, культури й освіти. Нові моделі та технології в освіті вимагають розвитку потужної науково-дослідної бази – технопарків та наукових парків, які є зонами економічної активності, що забезпечать науковців необхідними спеціально облаштованими лабораторіями, ангарами, аеродромами, полігонами та дорогоцінними, недоступними чи небезпечними матеріалами та використання високих технологій. Модернізація у цьому напрямі вищої освіти в Україні потребує подолання ряду проблем реалізації Законів України «Про спеціальний режим інвестиційної та інноваційної діяльності

технологічних парків» (16.07.1999 № 991-XIV) [4] та «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» (11.07.2001 № 2623-III) [5] і послідовної державної науково-технічної політики, політики у сфері зайнятості населення та запровадження новітніх технологій у виробництві.

Нормативи оснащення технопарків матеріальною базою, яка оновлюватиметься у разі морального старіння її елементів, має стати метою інвестиційних програм держави, яка намагається реанімувати діюче виробництво, оскільки, належного ефекту розвитку освіти і науки можна досягти лише за умов відповідного фінансування. Це десятки тисяч робочих місць, високі технології, престиж та імідж країни, молода еліта нації, її майбутнє. Доцільна розробка загальнонаціональних, регіональних, галузевих і міжгалузевих програм підготовки фахівців за інноваційно орієнтованими спеціальностями.

Таким чином, сфера державного управління суспільними і господарськими процесами також вимагатиме подальшого вдосконалення, гармонізації, оптимізації і правового регулювання, оскільки виникають більш складні алгоритми взаємодії, різнопланові за своїм характером і складністю.

Список використаних джерел та літератури:

1. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020». Указ Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015. // Офіційний вісник України. – 2015. – № 4. – Стор. 8. – Ст. 67.

2. «Проект Венера» предлагает новый дизайн городов и общества [Электронный ресурс] // ЭкоТехника. – Режим доступа : <https://ecotechnica.com.ua/arkhitektura/2140-proekt-venera-predlagaet-novyj-dizajn-gorodov-i-obshchestva.html>

3. Міняйло Н Життя майбутнього: топ-5 «розумних» міст з усього світу [Электронный ресурс] // Mind. – Режим доступа : <https://mind.ua/publications/20203617-zhittya-majbutnogo-top-5-rozumnih-mist-z-usogo-svitu>

4. Про спеціальний режим інвестиційної та інноваційної діяльності технологічних парків. Закон України від 16 липня 1999 № 991-XIV.// Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1999. – № 40. – Ст. 363.

5. Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки. Закон України від 11 липня 2001 № 2623-III.// Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2001. – № 48. – Ст. 253.

Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет будівництва і архітектури
Міністерство розвитку громад та територій України
Представництво Польської академії наук в Києві
Комітет з питань організації державної влади, місцевого самоврядування,
регіонального розвитку та містобудування Верховної Ради України
Фонд Ебергарда Шьока (ФРН)
Фонд підтримки будівельної галузі (ФРН)
Представництво Фонду Ганса Зайделя в Україні (ФРН)
Краківський політехнічний університет ім. Тадеуша Костюшко (Польща)
Караденізський технічний університет (Туреччина)
Ташкентський інститут інженерів іригації та механізації сільського
господарства (Узбекистан)

УРБАНІСТИЧНИЙ ФОРУМ
19-21 листопада
November 19-21
URBAN FORUM 2020

БУДІВЕЛЬНЕ ПРАВО: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА МІСТОПЛАНУВАННЯ ТА МІСТОБУДУВАННЯ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК IV

КИЇВ 2020

УДК 08 (347.2/.3 +347.4+347.22+347.23+347.21+
347.24+347.25+346.3+349.44+349.41+34(091)+343.98)
Б 90

*Рекомендовано до друку Вченою радою КНУБА, протокол №35 від 30
листопада 2020 р.*

Редакційна колегія

Куліков П.М. – д.е.н., проф., ректор КНУБА (голова)
Негода В.А. – заступник міністра розвитку громад та територій України
Клочко А.А. – Голова Комітету з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування ВРУ
Копиленко О.Л. – д.ю.н., проф., член-кор. НАН України, академік НАПрН України, Заслужений юрист України, народний депутат України
Бялас М. – в.о. директора Представництва ПАН в Києві
Мьоллер П. – член правління, Директор, Фонд Ебергарда Шьока (Німеччина)
Вайзе Т. – віце-президент Фонду підтримки будівельної галузі
Безклубий І.А. – д.ю.н., проф., Київський національний ун-т імені Тараса Шевченка
Гаран О.В. – д.ю.н., проф., Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова
Дьомін М.М. – д.арх., проф., КНУБА
Йелда Айдин Тюрк – PhD, доц., Караденізський технічний ун-т (Туреччина)
Кобиларчик Ю. – д.арх, проф., Краківська політехніка (Польща)
Кірін Р.С. – д.ю.н., доц., Інститут економіко-правових досліджень НАН України
Крупа М. – д.арх., проф., Краківська політехніка (Польща)
Кузнієрз-Крупа Д. – д.арх., проф., Краківська політехніка (Польща)
Мамедов А.М. – к.т.н., доц., КНУБА
Мамонтов І.О. – Заслужений юрист України, к.ю.н., доц., КНУБА
Перекуда Є.В. – д.п.н., проф., КНУБА
Похиленко О.А. – к.ю.н., доц., КНУБА
Плоский В.О. – д.т.н., проф., КНУБА
Сердюк Н.А. – д.ю.н., доц., КНУБА
Ткаченко В.В. – д.і.н., проф., КНУБА
Тонкачєєв Г.М. – д.т.н., проф., КНУБА
Халабуденко О.А. – к.ю.н., доц., КНУБА
Харитонов Є.О. – д.ю.н., проф., НУ «Одеська юридична академія», член-кор. НАПрН України, Заслужений діяч науки і техніки України
Чернишев Д.О. – д.т.н., проф., КНУБА

Рецензенти:

Майданик Роман Андрійович, д.ю.н., проф., академік НАПрН НАН України, завідувач кафедри цивільного права юридичного ф-ту КНУ імені Тараса Шевченка
Сліпченко Святослав Олександрович, д.ю.н., проф., професор кафедри цивільно-правових дисциплін Харківського національного університету внутрішніх справ

Будівельне право: теорія та практика містопланування та містобудування.
Зб. наук. пр. Вип. IV. За матеріалами Четвертої Міжнародної наук.-практ. конф. «Будівельне право», (Київ, 20 листопада 2020 р.)/ Мін-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т будівн. і архіт-ри та ін. Київ–Тернопіль: «Економічна думка», 2020. 192 с.

ISBN 978-966-654-605-3

УДК 08 (347.2/.3 +347.4+347.22+347.23+347.21+
347.24+347.25+346.3+349.44+349.41+34(091)+343.98)

© КНУБА

ЗМІСТ

Безклубий І. А.

ВІДПРАВНІ ІДЕЇ У ПРАВОВОМУ РЕГУЛЮВАННІ МІСТОПЛАНУВАННЯ . 6

Халабуденко О.А.

БУДІВЕЛЬНЕ ПРАВО: ДЕЯКІ ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ, ВІДПОВІДІ НА ЯКІ
КОРИСНІ ДЛЯ ПРАКТИКИ..... 12

Мамонтов І. О.

ПРАВОВА ІДЕОЛОГІЯ КОДИФІКАЦІЇ БУДІВЕЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА23

Мартыненко И.Э.

ЗАЩИТА ОБЪЕКТОВ АРХЕОЛОГИЧЕСКОГО НАСЛЕДИЯ ПРИ
ОСУЩЕСТВЛЕНИИ ЗЕМЕЛЬНЫХ И СТРОИТЕЛЬНЫХ РАБОТ..... 26

Плешкановська А.М.

ДО ПИТАННЯ РЕФОРМУВАННЯ ЗАКОНОДАВЧО-НОРМАТИВНОЇ БАЗИ
РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМ І ПРОЕКТІВ КОМПЛЕКСНОЇ РЕКОНСТРУКЦІЇ
ЗАСТАРІЛОЇ ЗАБУДОВИ.....35

Сердюк Н. А., Вангородська Г. І.

НАУКОВО-ТЕХНОЛОГІЧНІ ПАРКИ – ЯКІСНА УРБАНІЗАЦІЯ ТЕРИТОРІЇ
В УКРАЇНІ 40

Кірін Р.С.

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДНОВЛЕННЯ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ МІСТ
НА СХОДІ УКРАЇНИ: ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ АСПЕКТ 46

Похиленко І.С.

ДО ПИТАННЯ ПРО СПОСОБИ СУДОВОГО ЗАХИСТУ У СФЕРІ
БУДІВНИЦТВА В ГОСПОДАРСЬКОМУ ПРОЦЕСІ 54

Апанасенко К.І.

ЩОДО ЗАХИСТУ ПРАВ ГРОМАДЯН У СФЕРІ БУДІВНИЦТВА ЗА
ПОЗОВАМИ ГРОМАДСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ 59

Ковтун О.М.

ПЛАНУВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ В УКРАЇНІ: АНАЛІЗ
ЗАКОНОДАВЧИХ НОВЕЛ 63